

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

Сергій КВАША

2022 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні вченої ради
економічного факультету

Протокол № _____ від _____ 2022 р.

Декан економічного факультету
А. Діброва **Анатолій ДІБРОВА**

на засіданні кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності

Протокол №16 від “12” травня 2022 р.

Микола Ільчук, Завідувач кафедри
Микола ІЛЬЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО АГРОБІЗНЕСУ”

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – третій (освітньо-науковий)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 07 «Управління та адміністрування»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА – «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»

ГАРАНТ ОНП: Радько В.І.

РОЗРОБНИК: доцент, д.е.н. Радько В.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Інноваційний розвиток міжнародного агробізнесу

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітній ступінь	Доктор філософії

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ECTS	5
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання

	денна форма навчання (СТ)	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	12 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	100 год.	130 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета дисципліни – оволодіння теоретико-методологічними основами інноваційного розвитку міжнародного агробізнесу, вміннями забезпечувати його ефективне функціонування з урахуванням сучасних світових тенденцій та викликів.

Основними завданнями навчальної дисципліни є оволодіння знаннями щодо економічної сутності та особливостей забезпечення інноваційного розвитку міжнародного агробізнесу, оцінки трендів формування попиту на сільськогосподарську продукцію на світовому ринку, врахування сучасних викликів розвитку аграрного сектору економіки.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

знати: теорію і практику забезпечення розвитку міжнародного агробізнесу, застосування інноваційних прийомів підвищення ефективності аграрної сфери, сучасні тенденції розвитку агробізнесу в світі.

уміти: використовувати та оцінювати наслідки застосування інструментів регулювання міжнародного агробізнесу, генерувати ідеї щодо напрямів забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств та розробляти можливості їх реалізації.

Набуття компетентностей:

Дисципліна «Інноваційний розвиток міжнародного агробізнесу» повинна забезпечити такі результати навчання (згідно з ОНП):

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотри-манням принципів професійної етики та академічної добросердечності

ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямах

СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень та практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності

Програмні результати навчання

ПРН1. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності

ПРН2. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у викладацькій практиці

ПРН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці

ПРН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів та інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики

ПРН11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Інноваційний розвиток аграрного виробництва в умовах адаптації до змін клімату

Продовольча проблема в світі, її чинники. Споживання продовольства в світі. структури харчового раціону

Тенденції та пріоритетні напрямки науково-технічного прогресу в сільськогосподарському виробництві. Електрифікація, автоматизація ті діджіталізація виробництва

Розвиток органічного землеробства як основи інноваційного розвитку аграрного виробництва. Основні шляхи розвитку виробництва органічної продукції

Використання космічного простору для забезпечення розвитку сільського господарства. Дослідження у сфері дистанційного зондування землі. Аерофотозйомка при картографуванні сільськогосподарських угідь. Автоматизована обробка та інтерпретація даних багатоспектральної супутникої зйомки посівів сільськогосподарських культур.

Тема 2. Сучасні тенденції формування попиту на продукти харчування

Формування глобального попиту на продовольство. Потреба в їжі. Основні імпортери продукції сільського господарства.

Глобалізація економіки. Зовнішньоекономічна діяльність та результативність функціонування аграрного сектору економіки України. Національний сільськогосподарський продукт. Географічна структура експорту. Державне регулювання розвитку зовнішньоекономічної діяльності в аграрному секторі.

Вплив попиту на продукти харчування інноваційний розвиток в харчовій промисловості. Виробництво нових харчових продуктів. Харчова безпечність та показники її вимірювання.

Тема 3. Формування доданої вартості в аграрному секторі економіки

Сутність та методи розрахунку доданої вартості в сільському господарстві. Торгівля доданою вартістю. Показники доданої вартості. Методи визначення доданої вартості. Додана вартість в бухгалтерському обліку.

Оцінка чинників впливу на формування доданої вартості в аграрному секторі України. Форми і методи взаємовідносин суб'єктів агропродовольчого ланцюга. Еквівалентність міжгалузевих відносин для сільського господарства, харчової промисловості та торговлі.

Вплив державного регулювання на формування доданої вартості в аграрному секторі України. Проблеми та дисбаланси у формуванні агропродовольчих ланцюгів поставок. Детермінанти експортної орієнтації агропродовольчих ланцюгів.

Тема 4. Екологічні виклики для аграрного виробництва

Екологічні аспекти виробництва сільськогосподарської продукції. Світовий досвід ведення економічної діяльності з урахуванням екологічних вимог збереження довкілля. Принципи екологічно спрямованого сільськогосподарського виробництва

Виклики і шляхи розвитку сільського господарства в умовах зміни клімату. Продовольча безпека у контексті зміни клімату.

Підвищення якості сільськогосподарської продукції на основі стандартизації.

Тема 5 Діджіталізація виробничих процесів у агробізнесі

Цифровізація та цифрова платформа в економічному розвитку аграрного сектору. Етапи становлення цифрової (діджиталізованої) економіки. Проблеми реалізації цифрової трансформації сільського господарства. Споживачі структурованої інформації. Цифрові платформи для аграрного сектору.

Тренди цифровізації сільськогосподарських підприємств України. Перспективи використання цифрових технологій в діяльності аграрних підприємств. Вигоди від цифровізації сільського господарства.

Тема 6. Підвищення якості та безпечності продуктів харчування

Проблеми якості і безпечності харчових продуктів в контексті забезпечення продовольчої безпеки. Ідентифікація показників якості продукції. Якість харчового продукту.

Проблеми якості і безпечності харчових продуктів в контексті забезпечення імплементації економічної частини угоди про асоціацію України з ЄС. Національна комісія України з Кодексу Аліментаріус. Державні стандарти України, міждержавні стандарти та технічні умови. Стандартизація та гармонізація стандартів.

Запровадження системи НАССР, як бізнес-інструмент гарантування безпечності харчових продуктів

Тема 7. Розвиток агробізнесу в країнах світу. Агробізнес у розвинених країнах світу. Продовольча політика США. Два основних типи агробізнесу у США: вертикальна інтеграція і контрактація. Роль кооперативів у сільському господарстві США. Умови захисту інтересів національної продовольчої безпеки США. Агропромисловий комплекс в країнах Європейського Союзу. Єдина сільськогосподарська політика ЄС. Регіоналізація торгівлі харчовими продуктами. Переорієнтація зі світового на внутрішній регіональний ринок. Особливості становлення агробізнесу у країнах Східної Європи і СНД. Економічна політика країн СНД і Східної Європи. Формування національних АПК в країнах Африки. Пошук шляхів стимулювання виробництва сільськогосподарських продуктів. Комплексні програми розвитку агробізнесу. Агропромислові комплекси у країнах Близького Сходу. Агропромисловий розвиток країн Південної та Південно-Східної Азії. «Зелена революція» у регіоні. Урбанізація сільськогосподарських земель. Зростання кількісного споживання продуктів харчування. Агробізнес у Латинській Америці. Роль ТНК у агропромисловому комплексі Латинської Америки. Іноземний латифундизм.

Тема 8. Сучасні підходи до фінансування інвестиційних проектів у аграрному секторі

Фінансові інструменти формування інвестиційних ресурсів в аграрному секторі національної економіки в умовах глобалізаційних викликів. Форвардні контракти в агробізнесі.

Організаційні аспекти механізму кредитування аграрних підприємств. Кредитне забезпечення як чинник ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності аграрного сектору економіки.

Роль земельно-іпотечного кредитування в інфраструктурному забезпеченні ринку сільськогосподарських земель. Світови досвід функціонування систем земельно-іпотечного кредитування. Основні моделі земельно-іпотечного кредитування.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 1. Інноваційний розвиток аграрного виробництва в умовах адаптації до змін клімату	1	15	2	4			9	15	1	1			13
Тема 2. Сучасні тенденції формування попиту на продукти харчування	2	20	3	4			13	20	1	2			17
Тема 3. Формування доданої вартості в аграрному секторі економіки	3	20	3	4			13	20	1	2			17
Тема 4. Екологічні виклики для аграрного виробництва	4	20	2	4			14	20	1	2			17
Тема 5. Діджіталізація виробничих процесів у агробізнесі	5	20	3	4			13	20	1	2			17
Тема 6. Підвищення якості та безпечності продуктів харчування	6	20	3	4			13	20	1	1			18
Тема 7. Розвиток агробізнесу в країнах світу	7	20	2	4			14	20	1	1			18
Тема 8. Сучасні підходи до фінансування інвестиційних проектів у аграрному секторі	8	15	2	2			11	15	1	1			13
Усього годин		150	20	30			100	150	8	12			130

4. Теми семінарських занять (навчальним планом не передбачені)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інноваційний розвиток аграрного виробництва в умовах адаптації до змін клімату	4
2	Сучасні тенденції формування попиту на продукти харчування	4
3	Формування доданої вартості в аграрному секторі економіки	4
4	Екологічні виклики для аграрного виробництва	4
5	Діджіталізація виробничих процесів у агробізнесі	4
6	Підвищення якості та безпечності продуктів харчування	4
7	Розвиток агробізнесу в країнах світу	4
8	Сучасні підходи до фінансування інвестиційних проектів у аграрному секторі	2
Разом		30

6. Теми лабораторних занять (навчальним планом не передбачені)

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Суть інновацій та інноваційного розвитку в агробізнесі
2. Особливості формування міжнародного агробізнесу
3. Необхідність адаптації агробізнесу до змін клімату
4. Національна продовольча безпека та її захист
5. Резерви підвищення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції
6. Нетрадиційні підходи до аграрного виробництва
7. Особливості формування попиту на продукти харчування
8. Географічні особливості формування обсягів попиту на продукти харчування
9. Доступність та цінність продуктів харчування для споживачів
10. Купівельна спроможність споживачів
11. Сучасні зміни типових раціонів харчування
12. Інноваційні підходи до виробництва продуктів харчування
13. Суть доданої вартості як економічної категорії
14. Складові компоненти доданої вартості в аграрному секторі економіки
15. Необхідність поглиблення доданої вартості сільськогосподарської продукції
16. Шляхи формування доданої вартості суб'єктами агробізнесу
17. Економічні та соціальні наслідки поглиблення доданої вартості
18. Екологізація аграрного виробництва
19. Зміни клімату: шляхи та методи реагування на них
20. Адаптація виробничих процесів в умовах змін клімату.
21. Обмеженість та доступність виробничих ресурсів для аграрного виробництва
22. Розвиток «Зеленого курсу» та його наслідки для України
23. Поглиблене використання відходів від виробництва продуктів харчування
24. Автоматизація виробничих процесів в агробізнесу
25. Інформаційні рішення для управління виробництвом сільськогосподарської продукції.
26. Застосування смарт технологій в агробізнесі
27. Інноваційні підходи до організації аграрного виробництва
28. Якість та безпечності сільськогосподарської продукції як елемент конкурентних переваг
29. Міжнародні системи стандартизації та сертифікації продуктів харчування
30. НАССР як основа безпечності сільськогосподарської продукції
31. Поширення органічного виробництва в різних країнах світу
32. Підвищення попиту на органічну продукцію

33. Особливості розвиту агробізнесу в розвинених країнах світу.
34. Сімейна ферма як фундамент аграрного розвитку
35. Глобалізація агробізнесу
36. Міжнародні транснаціональні корпорації в аграрному секторі економіки
37. Єдина сільськогосподарська політика країн Європейського Союзу
38. «Зелена революція» у світі
39. Регіональні програми розвитку агробізнесу
40. Залучення фінансових ресурсів в розвиток агробізнесу
41. Особливості фінансування інвестиційних проектів в агробізнесу
42. Проектне фінансування для проектів суб'єктів підприємництва в аграрному секторі
43. Економічні підходи до оцінки інвестиційних проектів в агробізнесі
44. Державний вплив на розвиток фінансування інвестиційних проектів агробізнесу
45. Міжнародні фінансові установи та програми розвитку агробізнесу
46. Проблемні питання фінансування інвестиційних проектів агробізнесу
47. Необхідність залучення довготривалого фінансування для проектів агробізнесу
48. Сучасні підходи банківських установ до фінансування аграрних проектів
49. Контроль за імплементацією інвестиційних проектів в аграрній сфері
50. Окупність інвестицій в проектах суб'єктів підприємництва

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

I. Теоретичні питання (кількість балів за кожне розкрите теоретичне питання – 5 балів)

- 1.1. Формування попиту на продукти харчування
 1.2. Економічна оцінка господарювання суб'єкта агробізнесу

II. Тестові завдання (кількість балів за кожний тест – 2 бали)

1. Вкажіть основні етапи формування доданої вартості

1	Виробництво сировини
2	Переробка сировини
3	Виробництво готової продукції
4	торгівля
5	Всі відповіді правильні
6	Правильної відповіді немає

2. Який вид виробничої діяльності зазнає найбільш негативного впливу на збільшення парникових викидів

1	Вирощування сільськогосподарських культур
2	Застосування хімічних речовин
3	Утримання ВРХ
4	Переробка сільськогосподарської сировини

3. Які характерні ознаки одноосібного володіння

1	низькі витрати
2	значні можливості розвитку бізнесу за рахунок іноземних інвестицій
3	проведення складних наукових досліджень та розробка нових методів управління
4	прибуток розподіляється між учасниками

4. На якому етапі формується найбільша частка прибутку

1	виробництво
2	переробка
3	зберігання

4	торгівля
---	----------

5. Який основні критерії формування попиту на продукти харчування

1	харчова цінність
2	доступність продукції
3	якість продукції
4	вартість

6. Підприємство в якому всі учасники займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність усім своїм майном називається

1	приватне підприємство
2	спільне товариство
3	повне товариство
4	товариство з додатковою відповідальністю

7. Як визначається маржинальний дохід

1	прибуток – виробничі витрати
2	виручка – повні витрати
3	амортизація + прибуток
4	виручка – змінні витрати

8. Які основні критерії проектного інвестування

1	прибутковість
2	довгостроковість
3	покриття зобов'язань плановою виручкою
4	ризиковість

9. Що не включається для розрахунку доданої вартості в агробізнесі

1	прибуток
2	заробітна плата
3	амортизація
4	орендна плата

10. Назвіть основний розділ бізнес-плану

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

24. Які основні критерії оцінки інвестиційного проекту

1	Рентабельність
2	Швидкість окупності
3	Обсяг грошових коштів
4	Чисельність найманих працівників

25. Різниця між виручкою та змінними витратами - це

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

26. При сплаті ПДВ при покупці трактора у фермера виникає

1	податковий кредит
2	штрафні санкції
3	податкова відповідальність
4	податковий тягар

27. Мито, що нараховується у відсотках до митної вартості товарів, називається
(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

28. Вартість борони становить 30000 грн (включаючи ПДВ). Розрахуйте суму ПДВ, яка сплачується фермером при купівлі
(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

29. Хто проводить сертифікацію продукції

1	покупець
2	продавець
3	Виробник
4	трейдер

30. Які витрати не змінюються через зміни обсягу виробництва

1	прямі
2	постійні
3	мінні
4	операційні

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формулою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчати оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

9. Форми контролю.

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого Вченом радою НУБіП України 24 травня 2017 року, протокол № 11 із внесеними змінами Вченом радою НУБіП України 29 травня 2020 р., протокол №10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквіуму тощо, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен - це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік - це форма атестації, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння здобувачем вищої освіти програми виробничої практики, підготовки та захисту курсової роботи (проекту).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченом радою НУБіП України від 24.05.2017 р., протокол №11 із внесеними змінами Вченом радою НУБіП України від 29 травня 2020 р., протокол №10.

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **Rдис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **Rнр** (до 70 балів): **R дис = R нр + R ат.**

11. Рекомендована література

Основна:

1. Васильев О. В., Німкович А. І. Вплив інновацій на формування доданої вартості в економіці. Соціальна економіка. 2015. № 2. С. 5-10. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/se_2015_2_3.
2. Ільчук М.М., Коновал І.А. Ефективність інвестиційного проекту створення та функціонування високотехнологічного сільськогосподарського підприємства. *Економіка АПК*. 2015. № 5. С. 55.
3. Коваленко О. В. Додана вартість у контексті національної продовольчої безпеки. Економіка та держава. 2015. № 4. С. 98-102. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2015_4_24.
4. Ковальська Л., Кривовязок І. Підприємництво і торгівля: навч. посібник. Київ: Кондор, 2018. 620 с.
5. Муляр О. Д. Еволюція теорії інновацій та її розвиток в аграрній сфері виробництва. Вісник ЖНАЕУ. 2011. № 2. С. 50-61.
6. Сичевський М. П., Коваленко О. В. Чинники інноваційної конкурентоспроможності харчової промисловості в контексті глобалізації. Економіка АПК. 2016. № 11. С. 60-67.
7. Лупенко Ю. О., Пугачов М. І., Духницький Б. В. та ін. Формування глобального і регіонального ринків сільськогосподарської сировини та продовольства : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2015. 320 с.
8. Шпикуляк О. Г., Грицаенко М. І. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 424 с.

Допоміжна:

9. Состояние рынков сельскохозяйственной продукции. Торговля сельскохозяйственной продукцией, изменение климата и продовольственная безопасность. Рим: ФАО. 2018. URL : <http://www.fao.org/3/I9542RU/i9542ru.pdf>.
10. Долгошэя Н. О. Організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки. Вісник ЖДТУ. Сер. Економічні науки. 2011. № 1(55). С. 192—195.
11. Духницький Б.В. Тенденції споживання харчових продуктів у світі. Економіка АПК. 2020. №4. С. 104
12. Захарчук О.В. Розвиток експорту агропродовольчої продукції в Україні. Економіка АПК. 2021. №1. С. 28
13. Козак О.А. Розвиток світового виробництва та торгівлі молочними продуктами. Економіка АПК. 2020. №2. С. 84-92.
14. Кравчук І. І., Кравчук І. А. Концептуальні підходи до формування доданої вартості в аграрному секторі економіки. Ефективна економіка. 2018. № 8. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6479> (дата звернення: 17.02.2021).
15. Нечипоренко О. М. Трансформації системи управління у зрошуваному землеробстві : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2018. 392 с.
16. Нечипоренко О.М. Управління ризиками глобальних змін клімату в агропромисловому комплексі України. Економіка АПК. 2020. № 4. С. 6-16.
17. Римар О. Г., Мазуркевич І. О. Проблеми та перспективи розвитку харчової промисловості України. Економіка та держава. 2021. № 3. С.66-70.

18. Седікова І. О., Дьяченко Ю. В. Шляхи зниження продовольчих втрат та харчових відходів. Економіка харчової промисловості. 2019. Т. 11. Вип. 4. С. 98-104.
19. Сичевський М. П. Глобальна продовольча безпека та місце України в її досягненні. Економіка АПК. 2019. № 1. С. 6-17.
20. Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року. Міністерство енергетики та захисту довкілля – офіційний портал. URL : https://menr.gov.ua/files/docs/Proekt/LEDS_ua_last.pdf.
21. Шаповал Б.С. Поточний стан світового ринку продовольства та харчової індустрії та місце України на ньому. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, Серія „Економічні науки”. 2020 р. № 4. Т. 2. С.27-36.

13. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України : вебсайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.2022).
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України : вебсайт. URL: <https://minagro.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.2022).
3. Державна служба статистики України : вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 1.06.2022).
4. АгроБізнес: український агропортал : вебсайт. URL: www.agrobiznes.com.ua (дата звернення: 1.06.2022).
5. УкрАгроКонсалт : вебсайт. URL: <https://ukragroconsult.com> (дата звернення: 1.06.2022).
6. Eurostat : вебсайт. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 1.06.2022).
7. Food and Agriculture Organization of the United Nations : вебсайт. URL: <https://www.fao.org/home/en/> (дата звернення: 1.06.2022).
8. US Department of Agriculture : вебсайт. URL: <https://www.usda.gov/> (дата звернення: 1.06.2022).